

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 25CoP/6/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1118205737
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 07. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Lýdia Gálisová
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2020:1118205737.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Nitre v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Lýdie Gálisovej a členiek senátu JUDr. Márie Malíkovej a JUDr. Sone Vackovej v spore navrhovateľa: F. K. Y., U., nar. XX.XX.XXXX, bytom I. XXXX/X, J. L. v zastúpení: JUDr. Anna Kohajdová, advokátka so sídlom Forgáčova bašta 7, J. Zámky, IČO: 42 209 625, proti oprávnenej z platenia výživného: S. Y.ová, nar. XX.XX.XXXX, bytom Q. XXXX/XX, G., v zastúpení: Plechlo & Partners s.r.o., so sídlom Ivánska cesta 15, G., IČO: 50 340 697, o zníženie výživného, o odvolaní osoby oprávnenej z výživného proti rozsudku Okresného súdu J. Zámky zo dňa 30. septembra 2019 pod č. k. 4Pc/12/2018 - 255, takto

rozhodol:

I. Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie mení tak, že znižuje vyživovaciu povinnosť navrhovateľa voči oprávnenej osobe zo sumy 250 eur mesačne na sumu 150 eur mesačne od 28.03.2018. Tým mení rozsudok Okresného súdu Bratislava I pod č.k. 11C/10/2010 - 38 zo dňa 12.07.2010 v časti o výživnom.

II. Odvolanie oprávnenej osoby voči druhému výroku rozsudku odmieta.

III. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

odôvodnenie:

1. Súd prvej inštancie rozsudkom znížil vyživovaciu povinnosť navrhovateľa F. K. Y. U.. voči oprávnenej z výživného S. Y. zo sumy XXX eur mesačne na sumu 50 eur mesačne počnúc od 28.03.2018, čím sa zmenil rozsudok Okresného súdu Bratislava I pod č. k. 11C/10/2010-38 zo dňa 12.07.2010 v časti o výživnom. Výživné je splatné vždy do 15. dňa toho ktorého mesiaca k rukám oprávnenej osoby z výživného. Návrh oprávnenej z výživného zo dňa 13.06.2019 na prerušenie konania zamietol a žiadnemu z účastníkov konania nepriznal nárok na náhradu trov konania.

1.1. Svoje rozhodnutie právne odôvodnil ustanoveniami § 62 ods. 1, 2, 4, 5, § 75 ods. 1, § 78 ods. 1 Zákona o rodine, § 35, § 36 a § 52 Civilného mimosporového poriadku (CMP).

1.2. Uvedol, že navrhovateľ sa návrhom zo dňa 28.03.2018 domáhal zníženia výživného na plnoleté dieťa zo sumy XXX eur mesačne na sumu 50 eur mesačne vždy do 15. dňa toho ktorého mesiaca od podania návrhu. Návrh odôvodnil tým, že oprávnená z výživného je jeho dcérou, vyživovacia povinnosť voči nej bola stanovená naposledy rozsudkom Okresného súdu Bratislava I sp. zn. 11C/10/2010 zo dňa 07.09.2010 v sume XXX eur mesačne. Navrhovateľ si vyživovaciu povinnosť voči dcére riadne plní. Dcéra ukončila školskú dochádzku v šk. roku 2016/2017 na N. J. I. - O. v G.. Odvtedy nikde nepracuje, je evidovaná na úrade práce, ale nepoberá žiadne dávky. Mohla by požiadať o priznanie invalidného dôchodku z mladosti. Dôvodom zníženia výživného bola zmena okolností aj na strane navrhovateľa, ktorý dňa 05.05.2013 uzavrel manželstvo s D. Y., rod. P.. Po uzavretí manželstva dňa XX.XX.XXXX sa

mu narodilo ďalšie dieťa, Q. Y.. Pribudla mu ďalšia vyživovacia povinnosť voči maloletému synovi. Jeho príjem za predmetné obdobie od roku 2016 sa znížil, jeho priemerný čistý mesačný zárobok činil za obdobie od mája 2017 do apríla 2018 sumu XXX2,78 eura. Manželka D. Y.ová bola odkázaná na jeho výživu, pretože od narodenia maloletého dieťaťa bola na materskej dovolenke a poberala len rodičovský príspevok spolu s rodinnými prídavkami, čo činilo sumu 213,20 eur mesačne. Takto došlo k podstatnej zmene pomerov na strane navrhovateľa, ktorému pribudla vyživovacia povinnosť voči maloletému synovi a vyživovacia povinnosť voči manželke, ktorá dočasne má znížený príjem kvôli tomu, že je na materskej dovolenke.

1.3. Poukázal na to, že oprávnená z výživného dňa 30.06.2017 ukončila štúdium na K. škole G., O. 1, s veľmi dobrými výsledkami. Od 04.09.2017 bola zaradená do evidencie uchádzačov o zamestnanie na Úrade práce, sociálnych vecí a rodiny G.. Zo správy ÚPSVAR G. z 03.05.2019 vyplýva, že oprávnená nie je a nebola poberateľom dávky v hmotnej núdzi a ani o dávku nepožiadala. Nie je a ani nebola poberateľom žiadnej štátnej sociálnej dávky. Aktívne si hľadá vhodné zamestnanie a riadne si plní povinnosti. Boli jej ponúknuté vhodné pracovné miesta, ani jedno z týchto pracovných miest neobsadila, t. č. je zaradená na individuálne poradenské služby. Celkové výdavky oprávnenej tvoria sumu 678,18 eura mesačne. Matka oprávnenej z výživného podala za dcéru dňa 24.04.2019 prihlášku na štúdium na Q. v odbore pedikúra - manikúra. Z potvrdenia o návšteve školy predmetného učilišťa zistil, že oprávnená z výživného je v školskom roku 2019/2020 žiačkou 1.PM triedy formou denného štúdia.

1.4. Vykonaným dokazovaním dospel k záveru, že návrh navrhovateľa na zníženie výživného bol podaný dôvodne, sú dané podmienky na zníženie výživného zo strany otca, resp. povinného z platenia výživného. Navrhovateľ, ani právny zástupca oprávnenej z výživného, ani samotná oprávnená z výživného, v konaní nepredložili žiadny relevantný dôkaz, z ktorého by vyplynulo, že oprávnená z výživného je vzhľadom na svoj zdravotný stav tak hendikepovaná, že by bola uznaná za invalidnú, resp. že by bola čiastočne pozbavená spôsobilosti na právne úkony. Uviedol, že zákon pri stanovení povinnosti rodičov na plnenie výživného ohraničuje túto povinnosť do doby, kým dieťa nie je schopné samo sa živiť. V prípade detí so zdravotným hendikepom, môže dôjsť k situácii, že dieťa nikdy nebude schopné samo sa živiť. V tomto prípade ak nezabezpečia jeho výživu rodičia, nastupuje štát, ktorý supluje vyživovaciu povinnosť dávkami sociálnej pomoci. V danom prípade oprávnená z výživného žije v spoločnej domácnosti so svojou matkou a plnoletým bratom. Miera posudzovania majetkových pomerov na strane oprávnenej z výživného, sa odvodzuje od výšky príjmov oboch týchto osôb. Poukázal na to, že matka oprávnenej z výživného má priemerný čistý mesačný zárobok vo výške 2898,97 eura. Oprávnená z výživného žije v spoločnej domácnosti s matkou a preto prihladol na mieru osobnej starostlivosti rodičov o dieťa. V tom prípade je výška príjmov na jedného člena domácnosti vyššia, ako v prípade navrhovateľa, ktorý má vyživovaciu povinnosť voči ďalšiemu maloletému dieťaťu, a donedávna aj voči svojej manželke, ktorá bola na materskej dovolenke a jej jediným príjmom bol rodičovský príspevok. Prihladol aj na tú skutočnosť, že navrhovateľ okrem manželky a maloletého dieťaťa býva v spoločnej domácnosti s nezaopatrenými deťmi svojej manželky z prvého manželstva, takže aj keď príjem oboch rodičov oprávnenej z výživného je zhruba rovnaký, navrhovateľ má ďalšiu vyživovaciu povinnosť. U matky oprávnenej z výživného neexistuje žiadna iná vyživovacia povinnosť, výdavky oboch rodičov oprávnenej z výživného sú v pomere rovnaké.

1.5. Pokiaľ ide o potreby oprávnenej z výživného, je nesporné, že od posledného rozhodovania o výživnom uplynula doba 9 rokov, ale oprávnená z výživného nevedela v konaní preukázať, že by jej oprávnené potreby sa zvýšili do tej miery, že by to odôvodňovalo výšku vyživovacej povinnosti otca, t. j. navrhovateľa, v sume XXX eur mesačne. Oprávnená z výživného v konaní nepreukázala žiadnymi relevantnými skutočnosťami, že by jej zdravotný stav bol natoľko nepriaznivý, že by nemohla sama sa živiť, resp. od roku 2017 uplynuli dva roky bez toho, že by požiadala o priznanie sociálnej dávky alebo invalidného dôchodku. Preto suma 50 eur je adekvátna na výživu plnoletého dieťaťa vo veku 24 rokov, ktoré preukázateľne nemá žiadne zdravotné problémy. Výška životného minima na jednu plnoletú fyzickú osobu činí od 01.07.2018 sumu 205,07 eura. Nie je teda zrejme z akého dôvodu po ukončení školskej dochádzky sa oprávnená z výživného nezamestnala, nepožiadala o priznanie žiadnych dávok argumentujúc, že je odkázaná výživou na svojich rodičov kvôli svojmu zdravotnému stavu. Nepreukázala, že na jej strane existujú okolnosti, pre ktoré nie je schopná sama sa živiť a je odkázaná výživou na svojich rodičov. Boli splnené podmienky na zrušenie výživného zo strany navrhovateľa, ale navrhovateľ sa domáhal svojim návrhom len zníženia výživného. Jedná sa o návrhové konanie, preto nemohol prekročiť rámec návrhu a rozhodol tak, že znížil výživné zo strany navrhovateľa

na oprávnenú z výživného na sumu 50 eur mesačne počnúc od podania návrhu vzhľadom na skutočnosti uvedené vyššie.

1.6. Záverom uviedol, že oprávnená z výživného predložila súdu potvrdenie o návšteve školy, v zmysle ktorého navštevuje ďalšiu strednú školu. Fakt, že opätovne začína štúdium na inej strednej škole formou denného štúdia, nemá dopad na to, že by sa mohla zamestnať podľa svojej kvalifikácie. Preto nepovažoval ďalšie štúdium za zvyšovanie jej kvalifikácie a prípravu na budúce povolanie a na tento dôkaz neprihliadol.

1.7. Návrh oprávnenej z výživného zo dňa 13.06.2019 na prerušenie konania zamietol, pretože sociálna poisťovňa podaním z 15.07.2019 mu oznámila, že konanie o priznanie invalidného dôchodku oprávnenej zatiaľ ani nezačalo a do dátumu doručenia odpovede súdu nebola spísaná žiadosť o invalidný dôchodok. Vzhľadom na tieto skutočnosti nevidel žiadny dôvod na prerušenie konania, pretože tvrdenia právneho zástupcu oprávnenej o podanie žiadosti o priznanie invalidného dôchodku sa nejavili hodnovernými. Preto v zmysle § 162 ods. 3) CSP rozhodol tak, že návrh na prerušenie konania zamietol spolu s rozhodnutím vo veci samej a v konaní ďalej pokračoval. O nároku na náhradu trov konania rozhodol podľa § 52 CMP tak, že žiadnemu z účastníkov konania nárok na náhradu trov konania nepriznal.

2. Oprávnená z výživného podala odvolanie voči rozhodnutiu súdu prvej inštancie v zákonom stanovenej lehote. Namietala, že samotná skutočnosť, že oprávnené dieťa dovŕšilo plnoletosť, nemá na rozsah vyživovacej povinnosti rodičov žiaden vplyv, ak sa dieťa naďalej pripravuje štúdiom na svoje budúce povolanie, teda je na výživu svojich rodičov odkázané. V roku 2017 ukončila tretí ročník praktickej školy a bola zacvičená na vykonávanie jednoduchých činností so zameraním na pestovateľské práce a pomocné práce v kuchyni. Po ukončení štúdia bola evidovaná na Úrade práce, sociálnych vecí a rodiny, aktívne si hľadala zamestnanie, avšak vzhľadom k jej zdravotnému stavu sa jej zamestnať nepodarilo. Priložila list Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny potvrdzujúci, že si riadne plnila všetky svoje povinnosti a aktívne si hľadala zamestnanie. Od skončenia školy v roku 2017 sa jej nepodarilo zamestnať a nebola schopná sama sa živiť. Citovala rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a Ústavného súdu Českej republiky. Uviedla, že na jeseň 2018 sa dozvedela o možnosti zvýšenia kvalifikácie na odbornom učilišti zameranom na vzdelávanie handicapovaných mladých ľudí bez ukončeného základného vzdelania vo variante A. Preto si bezodkladne podala prihlášku na toto odborné učilište, ktoré od školského roka 2019/2020 začala navštevovať. Ďalším vzdelaním si zvýši možnosť zamestnania, preto považuje ďalšie štúdium dôvodné, ide o prípravu na povolanie a preto nie je schopná sama sa živiť.

2.1. Oznámila, že podala žiadosť na Sociálnu poisťovňu o priznanie invalidného dôchodku z mladosti. Namietala, že súd konštatoval, že nemá preukázateľne žiadne zdravotné problémy. Tvrdila, že medzi účastníkmi nebolo sporné, že jej zdravotný stav vykazuje známky mentálneho zaostávania. Pokiaľ súd podľa stavu ku dňu vyhlásenia rozhodnutia nemal tieto zdravotné obmedzenia napriek zhodným tvrdeniam účastníkov za dostatočne preukázané, mal v súlade s čl. 6 základných princípov v spojení s ustanovením § 35 CMP v záujme zistenia skutočného stavu veci realizujúc vyšetrovaciu zásadu, povinnosť doplniť dokazovanie v tomto smere. Túto povinnosť nesplnil a jeho rozhodnutie je potrebné považovať za minimálne predčasné. Priložila dôkazy, správu z psychologického vyšetrenia zo dňa 04.06.2019 z Centra špeciálno-pedagogického poradenstva a lekársky nález zo dňa 09.07.2019 z psychiatrickej ambulancie S. O. S.. Uviedla, že podľa predložených výdavkov sú jej mesačné náklady o výške 703,48 eura a priemerná výška invalidného dôchodku z mladosti je cca 280 eur, teda táto suma jej pokrýje len tretinu mesačných nákladov.

2.2. Namietala, že na tú skutočnosť, že navrhovateľ žije v spoločnej domácnosti s matkou svojho dieťaťa, ktorá ma dve vyživovacie povinnosti k plnoletým deťom pochádzajúcim z iného vzťahu, na výživu ktorých otec prispieva, nemožno považovať za okolnosť, ktorá by mohla mať vplyv na určenie rozsahu vyživovacej povinnosti navrhovateľa k nej, pretože mu vyživovacia povinnosť voči nim nevznikla. Navrhovateľ má prioritne zabezpečovať svoje zákonné vyživovacie povinnosti, vyživovaciu povinnosť k nej. Namietala, že súd neskúmal, o koľko a v dôsledku čoho sa znížil od roku 2016 príjem navrhovateľa a jeho manželky, neskúmal, či sa jeho príjem od poslednej úpravy výživného v roku 2010 nezvýšil a o koľko. Neporovnal platové pomery navrhovateľa v roku 2010 a 2016, resp. 2019, ale len skonštatoval bez ďalšieho dokazovania zníženie jeho príjmu. Uviedla, že minimálne zánikom vyživovacej povinnosti voči synovi Z.W. sa príjem navrhovateľa zvýšil od septembra 2015 o 400 eur. Rovnako súd nezisťoval aktuálny príjem manželky navrhovateľa, i keď v rozsudku skonštatoval, že ukončila materskú dovolenku.

2.3. K vyjadreniu súdu prvej inštancie v rozhodnutí, že nepreukázala, že by sa jej oprávnené potreby zvýšili do tej miery, že by to odôvodňovalo výšku vyživovacej povinnosti, uviedla, že predmetom konania je zníženie výživného, preto nie je povinná preukazovať zvýšenie nákladov. Navyše od poslednej úpravy a jedinej úpravy navrhovateľa voči nej uplynulo 9 rokov. V tom čase mala 15 rokov a je viac než pravdepodobné, že jej náklady sa mohli len zvýšiť. Zdravotný stav sa od času poslednej úpravy nezmenil v pozitívnom smere a nikdy sa ani pravdepodobne nezlepší tak, aby nadobudla plnú schopnosť živiť sa. Žiadala rozhodnutie súdu prvej inštancie zrušiť a vrátiť na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

3. Navrhovateľ sa vyjadril k odvolaniu osoby oprávnenej z výživného písomným podaním. Uviedol, že v plnej miere súhlasí s názormi súdu prezentovanými odvolateľkou. Je toho názoru, že odvolateľka je schopná sa sama živiť, pretože riadne ukončila vzdelanie na praktickej škole už v roku 2017 na vykonávanie jednoduchých činností so zameraním na pestovateľské práce a pomocné práce v kuchyni. Nesúhlasil s tým, že v prípade podania prihlášky na odborné učilište ide o prípravu na povolenie. Tvrdil, že ak by nepodal návrh na zníženie výživného, tak by do dnešného dňa žiadnu školu na zvýšenie kvalifikácie odvolateľka nenavštevovala. Uviedol, že správy z psychiatrických vyšetrení, ktoré predložila odvolateľka sú jedna zo dňa 04.06.2019 a druhá 09.07.2019. Súd rozhodoval až 30.09.2019 a tieto správy k dispozícii nemal. Je chybou odvolateľky, že ich nepredložila včas. Preto takéto konanie nemôže ísť na jeho vrub. Odvolateľka v prípade priznania invalidného dôchodku z mladosti dostane vyplatený dôchodok za tri roky späť a tieto sa pohybujú od 280 eur do 450 eur mesačne. K nákladom odvolateľky uviedol, že nepotrebuje extra starostlivosť, opateru, alebo lieky atď. Dovolenky sú v tomto prípade nadštandardom, ktorý by si v prípade že by sa zamestnala, si len ťažko mohla dovoliť. Nesúhlasil preto s výškou nákladov, pretože ak by sa zamestnala, tak by ako pracovník so základným vzdelaním nemohla dosahovať taký plat, ktorý by jej náklady pokryl. Uviedol, že jeho pomery sú od posledného rozhodovania iné, hlavne z dôvodu sobáša, narodenia syna, má dve nové vyživovacie povinnosti. Žiadal rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdiť.

4. Krajský súd v Nitre, ako súd odvolací (§ 34 Civilného sporového poriadku (CSP), po zistení, že odvolanie bolo podané oprávneným účastníkom v zákonom stanovenej lehote na podanie odvolania (§ 359 CSP § 362 ods. 1 CSP) a zistení, že spĺňa náležitosti § 363 CSP, preskúmajúc rozsudok súdu prvej inštancie v celom rozsahu v zmysle ustanovenia § 65 CMP, neviazaný odvolacími dôvodmi v zmysle § 66 CMP, odvolanie prejednal na nariadenom odvolacom pojednávaní v zmysle § 385 ods. 1 CSP, na ktorom doplnil dokazovanie v zmysle § 68 CMP, pretože to považoval za potrebné na zistenie skutočného stavu veci. Dospel k záveru, že nie sú dané podmienky na potvrdenie napadnutého rozsudku a preto tento rozsudok podľa § 388 CSP vo výroku týkajúceho sa výšky výživného (výrok I.) na základe zisteného skutkového stavu zmenil. Rozhodujúc o odvolaní voči výroku týkajúceho sa prerušenia konania prihládajúc na splnenie podmienok odvolacieho konania dospel k záveru, že odvolanie je potrebné podľa ustanovenia § 386 písm. c) CSP odmietnuť, pretože smerovalo proti výroku rozhodnutia, proti ktorému nebolo odvolanie prípustné, v dôsledku čoho potom už odvolací súd vecnú správnosť rozsudku súdu prvej inštancie v tejto časti preskúmať nemohol.

5. Podľa § 388 CSP, odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zmení, ak nie sú splnené podmienky na jeho potvrdenie, ani na jeho zrušenie.

6. Z obsahu spisu vyplýva, že navrhovateľ sa návrhom domáhal zníženia výživného na plnoleté dieťa zo sumy XXX eur mesačne na sumu 50 eur mesačne. Dôvodom bola tá skutočnosť, že jeho dcéra ukončila školskú dochádzku v školskom roku 2016/2017, odvtedy nikde nepracuje, je evidovaná na úrade práce a nepoberá žiadne dávky. Tvrdil, že u neho nastala podstatná zmena okolností od roku 2010, pretože uzavrel v roku 2012 manželstvo a pribudla mu vyživovacia povinnosť voči maloletému synovi Q.ovi Y.mu, ktorý sa narodil dňa 04.01.2016. Súd prvej inštancie vykonal vo veci rozsiahle dokazovanie, na základe ktorého rozhodol napadnutým rozsudkom tak, že znížil vyživovaciu povinnosť navrhovateľa F.. K. Y. U.. voči oprávnenej z výživného S. Y. zo sumy XXX eur mesačne na sumu 50 eur mesačne počnúc od 28.03.2018, čím sa zmenil rozsudok Okresného súdu G. I sp. zn. 11C/10/2010-38 zo dňa 12.07.2010 v časti o výživnom. Rozsudok napadla odvolaním oprávnená z výživného.

7. Odvolací súd pri rozhodovaní o odvolaní vychádzal zo skutkového stavu, ktorý bol zistený na súde prvej inštancie a zároveň z hľadiska zistenia skutočného stavu veci považoval za potrebné nariadiť odvolacie pojednávanie v zmysle § 385 ods. 1 CSP za účelom doplnenia dokazovania. V

dôsledku vykonaného dokazovania potom prihladal aj na nové skutočnosti, ktoré vyšli najavo v priebehu odvolacieho konania.

8. Odvolací súd na pojednávaní konajúcom sa dňa 29.07.2020 zopakoval dokazovanie oboznámením listín, a to rozsudkom Okresného súdu G. I zo dňa 12.07.2010, č. k. 11C/10/2010 - 37, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 17.09.2010, potvrdením rodičovského príspevku manželky navrhovateľa Eriky Y., výplatnými listkami navrhovateľa, prihláškou na štúdium do odborného učilišťa alebo praktickej školy oprávnenej z výživného, oznámením o zaradení oprávnenej z výživného do evidencie uchádzačov o zamestnanie, výdavkami oprávnenej z výživného, príjmom matky oprávnenej z výživného a potvrdením o návšteve školy oprávnenej z výživného. Q. súd doplnil dokazovanie oboznámením listín, a to lekárskej správy vydanéj lekárkou S.. O. S. zo dňa 09.07.2019, správou zo psychologického vyšetrenia vydaného Centrom špeciálne - pedagogického poradenstva zo dňa 04.06.2019, potvrdením príjmov zo závislej činnosti navrhovateľa, potvrdením o príjme matky oprávnenej, rozhodnutím Sociálnej poisťovne o priznaní invalidného dôchodku zo dňa 06.12.2019, správou S.. O. S., správou z odborného učilišťa, príjmami zo závislej činnosti navrhovateľa, príjmami matky oprávnenej, vyjadrením S.. K. Y.. Q. súd doplnil dokazovanie výsluchom navrhovateľa F.. K. Y., U.. a matky oprávnenej z výživného JUDr. Z. Y., nar. 24.01.1963.

9. Na základe vykonaného dokazovania odvolací súd dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie je potrebné vo výroku týkajúceho sa zníženia výživného zmeniť tak, že vyživovaciu povinnosť navrhovateľa voči oprávnenej osobe zo sumy XXX eur mesačne znížil na sumu 150 eur mesačne od 28.03.2018.

10. Podľa § 62 ods. 1 Zákona o rodine, plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť.

11. Podľa § 62 ods. 2 Zákona o rodine, obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov.

12. Podľa § 62 ods. 4 Zákona o rodine, pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará. Ak rodičia žijú spolu, prihliadne súd aj na starostlivosť rodičov o domácnosť.

13. Podľa § 75 ods. 1 Zákona o rodine, pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihliadne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie.

14. Sústavná a dôsledná starostlivosť o výživu dieťaťa je súčasťou rodičovských práv a povinností. Vyživovacia povinnosť predstavuje obsahovú zložku základných rodinnoprávných vzťahov. Systém vyživovacích povinností predstavuje mechanizmus, ktorý má v rámci blízkych príbuzenských vzťahov zabezpečiť, že žiadna osoba nezostane bez prostriedkov na výživu, pokiaľ je v možnostiach a schopnostiach blízkych príbuzných túto osobu živiť. Z povahy výživného vyplýva, že právo na výživné je osobným právom dieťaťa a vzniká jeho narodením (§ 7 ods. 1 Občianskeho zákonníka). Momentom oddelenia živého dieťaťa od tela matky (pôrodom) vznikne ex lege obom rodičom povinnosť starať sa sústavne a dôsledne o výživu svojho maloletého dieťaťa. Táto vyživovacia povinnosť trvá, kým dieťa nie je schopné samé sa živiť. Nerozoznáva pritom deti maloleté, plnoleté a z hľadiska veku tieto nároky nediferencuje. Kedy nastane takýto faktický stav, závisí od okolností konkrétneho prípadu, pritom medzi rozhodujúce faktory na strane dieťaťa patrí jeho vek, zdravotný stav, štúdium, schopnosť zamestnať sa, schopnosť vykonávať prácu, odôvodnené záujmy a potreby, majetkové pomery a pod. Len samotná skutočnosť, že dieťa nadobudlo pracovnoprávnu spôsobilosť, nemá vplyv na zánik vyživovacej povinnosti rodičov. Rovnako nestačí preukázanie skutočnosti, že dieťa už je schopné hocijakej zárobkovej činnosti, pokiaľ sa dieťa rozhodne pokračovať v ďalšom vzdelávaní, vyživovacia povinnosť rodičov pokračuje aj v prípade plnoletosti dieťaťa. Podmienky nároku maloletých aj plnoletých detí na výživné sú teda rovnaké. Súhrnne tak možno konštatovať, že dieťa je schopné samé sa živiť vtedy, ak je schopné samostatne uspokojovať svoje potreby. V zásade túto schopnosť nadobúda každé dieťa ukončením prípravy na budúce povolanie, či už vo forme stredoškolského alebo vysokoškolského

štúdia, pokiaľ tomu nebránia významné okolnosti na strane dieťaťa, ako napr. zdravotný stav. V prípade nepriaznivého zdravotného stavu môže nastať situácia, kedy dieťa nebude schopné samé sa živiť nikdy. Kým zdravé dieťa je schopné vlastným pričinením si vytvoriť majetkové pomery, v akých bude žiť, deťom s ťažkým zdravotným postihnutím táto možnosť daná nikdy nemusí byť. Sociálne dávky priznané postihnutému dieťaťu nie je možné porovnávať s objektívnymi schopnosťami samostatne sa živiť, pretože táto schopnosť je prisudzovaná človeku plne zodpovednému za svoj osud. Ťažko zdravotne postihnuté dieťa si svoje postihnutie nespôsobililo, naopak potrebuje pomoc po všetkých stránkach, aby jeho život bol znesiteľný, v rámci už tak značne obmedzených možností. Dôsledky takéhoto postihnutia dieťaťa preto musia ísť na ťarchu toho, kto dieťa na svet priviedol (rodičia), dobrovoľne a pri vedomí si všetkých možných dôsledkov, priviedol, teda rodiča, pokiaľ to samozrejme jeho majetkové možnosti objektívne umožňujú (nález Ústavného súdu ČR zo dňa 13. marca 2013, sp. zn. I. ÚS 2306/12, ktorý nie je záväzný, ale odvolací súd naň poukazuje, stotožniac sa s jeho dôvodmi).

15. Q. súd sa v rámci dokazovania v odvolacom konaní oboznámil okrem iného aj s listinami preukazujúcimi postihnutie oprávnenej z výživného. Zo správy vydaného Centrom špeciálne - pedagogického poradenstva zo dňa 04.06.2019 vyplýva, že všeobecné vedomosti oprávnenej sú na hlboko podpriemernej úrovni aj to zväčša osvojené na čisto mechanickej báze - ich pohotovosť využitie v praxi je limitované. Globálna intelektová úroveň oprávnenej sa nachádza v pásme strednej mentálnej retardácie a jej mentálny vek bol určený na 10-12 rokov. Zo správy S.. O. S. zo dňa 09.07.2019 vyplýva, že oprávnená nie je schopná samostatnej existencie, samostatne pracovať a jej rozumové a intelektové schopnosti sú znížené. Z poslednej správy S.. K. Y. vyplýva, že je liečená pre stredne ťažkú duševnú zaostalosť s významnou poruchou správania a potrebou asistencie a liečby. Mentálny vek bol určený na úrovni 7,6 roka. Z uvedených dôvodov jej bol preto priznaný rozhodnutím Sociálnej poisťovne o priznaní invalidného dôchodku zo dňa 06.12.2019 invalidný dôchodok s mierou poklesu vykonávať zárobkovú činnosť viac ako 70 %. Posudkový lekár určil mieru poklesu vykonávať zárobkovú činnosť na 80%. Jej pracovné uplatnenie je preto nielen súčasnosti, ale aj v budúcnosti značne obmedzené. Preto v odvolacom konaní vyšli najavo nové skutočnosti, ktorými je na rozdiel od vykonaného dokazovania pred súdom prvej inštancie, nepochybne preukázaná odkázanosť oprávnenej na výživu svojich rodičov. Objektívna nemožnosť dieťaťa živiť sa samostatne z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia vedúceho až k pozbaveniu spôsobilosti na právne úkony, nemôže byť pričítaná na ťarchu tohto dieťaťa v tom zmysle, že by po priznaní sociálnych dávok už nemalo mať právo podieľať sa na životnej úrovni svojich rodičov (a že by nemalo mať právo na výživné zo strany rodiča). V danom smere nebola dôvodná námietka oprávnenej, že ďalšie štúdium je možné posudzovať ako sústavnú prípravu na povolanie, pretože toto pri určovaní povinnosti vyživovania oprávnenej je z pohľadu určenia výživného irelevantné. Oprávnená dosiahla vo zvolenom odbore najvyšší možný stupeň vzdelania v bežnom procese vzdelávania. Avšak v jej v prípade v súvislosti so zdravotným postihnutím ide o inú situáciu. Návšteva školy je v podstate snahou matky, aby bolo dieťa v kolektíve. Aj podľa názoru odvolacieho súdu je dôležité, aby dieťa bolo zapájané do kolektívu, aby bolo vychovávané a nestagnovalo, ale napredovalo. Pre určenie vyživovacej povinnosti táto skutočnosť nemala žiadny vplyv, pretože dieťa aj po absolvovaní školy nebude schopné samé sa živiť.

16. Ako je vyššie vyjadrené, každý z rodičov je povinný vyživovať svoje dieťa. Vyživovacia povinnosť má pritom niekoľko foriem. Zákon tiež prikazuje súdu zohľadniť skutočnosť, ktorý z rodičov sa v akej miere o dieťa osobne stará. Rodič, ktorý sa osobne stará o dieťa, plní vyživovaciu povinnosť prevažne poskytovaním vecných plnení a osobnou starostlivosťou. Osobná starostlivosť je v tomto prípade postavená na úroveň finančným plneniam, čím sa poskytuje ochrana majetkovým nárokom osoby zabezpečujúcej svojou prácou fungovanie rodiny a spoločnej domácnosti na úkor vlastnej zárobkovej činnosti. Rodič, ktorý sa osobne o dieťa nestará, prispieva na jeho výživu výživným. Výživné je peňažnou formou plnenia vyživovacej povinnosti. Pri určovaní výšky výživného je potom smerodajná životná úroveň každého z rodičov, pretože dieťa sa má podieľať na životnej úrovni svojich rodičov. Miera životnej úrovne je objektívne zistiteľná rôznymi dôkazmi. Môže ju preukazovať napríklad výška nákladov rodiča, a to v súhrne, ale aj jednotlivými položkami. Smerodajnou môže byť výška tých položiek, ktoré nie sú pre život nevyhnutné a ktoré signalizujú prebytok finančných prostriedkov, napr. dovolenky alebo účty za mobilný telefón. Hospodárenie rodiča by malo byť preukázané dostatočne transparentne. Životnú úroveň rodiča teda treba posudzovať vždy komplexne a to schopnosťami, možnosťami a majetkovými pomermi rodiča. Nie je potom prípustná disproporcionalita, keď rodič s nadštandardnými nákladmi na svoj život bude povinný hradiť dieťaťu len výživné v takej výške, aby boli zabezpečené jeho základné bežné výdavky. Išlo by o zjavný nepomer v miere životnej úrovne rodiča a dieťaťa.

17. Rovnako však sú pri určení výšky výživného ďalším dôležitým ukazovateľom odôvodnené výdavky osoby oprávnenej z výživného. Výška mesačných nákladov na dieťa ma predstavovať vyčíslenie všetkých pravidelných a nepravidelných platieb na dieťa tak, aby bola jednoznačne určiteľná. Náklady na dieťa predstavujú všetky náklady potrebné na uspokojenie jeho potrieb. Iba základné bežné potreby dieťaťa pokrýva vyživovacia povinnosť rodičov len v tom prípade, ak sú možnosti a schopnosti rodičov slabé alebo objektívne obmedzené a nedovoľujú poskytnúť dieťaťu viac. Pokiaľ to životná úroveň rodičov dovoľuje, treba zohľadniť tiež náklady na voľnočasové aktivity, dovolenky, výlety a pod. tak, aby sa deti podieľali na výhodách vyššej životnej úrovne rodičov.

18. V kontexte vyššie uvedeného je potom možné ustáliť záver, že určenie výšky výživného je individuálne v každom jednom prípade. Rozoberajú sa kritéria na strane rodičov, ktoré sa posudzujú vzájomnej súvislosti s odôvodnenými potrebami na strane oprávneného dieťaťa. Ide o osobné právo každého dieťaťa, preto súd vymedzuje vyživovaciu povinnosť osobitne ma základe jeho individuálnych potrieb.

19. V danom prípade po vykonanom dokazovaní bolo preukázané, že príjmy oboch rodičov sú približne rovnaké. Otec oprávnenej dosahuje mesačný príjem priemerne vo výške 2609,10 eura. Okrem vyživovacej povinnosti k oprávnenej mu odo dňa 05.05.2013 vznikla ďalšia vyživovacia povinnosť voči manželke, pretože uzavrel manželstvo s D. Y., rod. P. a po uzavretí manželstva dňa XX.XX.XXXX sa mu narodilo ďalšie dieťa, Q. Y., teda mu pribudla ďalšia vyživovacia povinnosť aj voči maloletému synovi. Q. súd však zhodne s tvrdeniami oprávnenej v odvolaní uvádza, že skutočnosť, že manželka navrhovateľa má dve deti, ktoré s ním žijú v spoločnej domácnosti nemá vplyv pri určení výživného na oprávnenú osobu, pretože voči nim nemá vyživovaciu povinnosť, ktorú má prioritne voči svojim deťom a táto má prednosť. Rozhodnutím Okresného súdu G. I zo dňa 11.02.2016 pod č. k. 9C/206/2015 - 22 bola zrušená s účinnosťou od 31.08.2015 vyživovacia povinnosť k synovi Z.i Y.mu, nar. XX.XX.XXXX. Od poslednej úpravy, ktorá bola určená rozhodnutím Okresného súdu G. I zo dňa 12.07.2010, č. k. 11C/10/2010 - 37, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 17.09.2010, ktorým bol navrhovateľ zaviazaný na výživné vo výške XXX eur mesačne, sa jeho pomery jednoznačne zmenili. Je ale potrebné uviesť aj tú skutočnosť, že otec sa s maloletou pravidelne nestretáva, preto jeho jediným podieľaním sa na starostlivosti o ňu je platba výživného. Uvedené preukazuje aj vyjadrenie navrhovateľa na pojednávaní konajúcom sa dňa 29.07.2020, na ktorom uviedol, že ju od minulých Vianoc nevidel. Celá starostlivosť o maloletú je potom v rukách matky. Matka oprávnenej dosahuje mesačný príjem vo výške 2984,54 eura, preto možno považovať príjmy oboch rodičov za približne rovnaké.

20. Ako bolo vyššie uvedené, výšku výživného je potrebné posudzovať okrem možností, schopností a majetkových pomerov rodičov aj v súvislosti o odôvodnenými potrebami oprávnenej z výživného. Podľa predložených mesačných výdavkov oprávnenej, tieto sú vo výške 703,48 eura. V týchto výdavkoch je zahrnutá aj dovolenka dva krát za rok, na ktorú poukázal aj navrhovateľ vo svojom vyjadrení, pretože tieto náklady nepovažoval za opodstatnené. K nákladom odvolateľky uviedol, že nepotrebuje extra starostlivosť, opateru, alebo lieky atď. Dovolenky sú v tomto prípade nadštandardom, ktorý by si v prípade že by sa zamestnala, si len ťažko mohla dovoliť. Q. súd v tomto smere považuje výdavky oprávnenej za opodstatnené v tom smere, že ako je už vyššie uvedené, dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni svojich rodičov. Pokiaľ rodič pravidelne opakovane v roku trávi dovolenku, má dieťa právo zdieľať s ním jeho životnú úroveň, a teda tento rodič ho buď berie so sebou, alebo dieťa so sebou na dovolenky neberie a vznikne mu povinnosť prispieť na náklady dieťaťa na dovolenku, ktoré vynaloží na dieťa druhý rodič. K oprávneným nákladom oprávnenej preto odvolací súd nemá žiadne námietky a považuje ich za odôvodnené.

21. Ďalej nemožno opomenúť tú skutočnosť, že oprávnenej bol rozhodnutím Sociálnej poisťovne o priznaní invalidného dôchodku zo dňa 06.12.2019 priznaný plný invalidný dôchodok, ktorý je vo výške 359,40 eura mesačne. Invalidný dôchodok bol priznaný ako invalidný dôchodok z mladosti, preto bol vyplácaný tri roky spätne a podľa vyjadrenia matky na pojednávaní zo dňa 29.07.2020 jej bola jej poukázaná čiastka 17 000 eur, ktorá bola zložená na špeciálny účet, na ktorý sa jej peniaze odkladajú, nemíňajú sa, aby boli pre oprávnenú k dispozícii v prípade neschopnosti matky zabezpečovať jej starostlivosť.

22. S prihliadnutím na zistený skutočný stav veci z doplneného dokazovania sa preto priznanie výživného vo výške 150 eur mesačne javilo ako dostačujúce, spravodlivé a neodporujúce dobrým mravom. Dôvodom zmeny napadnutého rozhodnutia bola tá skutočnosť, že rodičia oprávnenej dosahujú približne rovnaký mesačný príjem. Oprávnená je vo výlučnej starostlivosti matky, pretože otec sa s oprávnenou nestretáva a jeho jediná starostlivosť je o výživu oprávnenej. Q. súd nemal možnosť skúmať zmenu pomerov, pretože z rozhodnutia Okresného súdu G. I č.k. 11C/10/2010 - 38 zo dňa 12.07.2010 vyplýva, že bola schválená dohoda rodičov bez toho, aby v konaní súd skúmal majetkové pomery. Avšak možno predpokladať zmenu pomerov otca tým, že mu vznikli ďalšie vyživovacie povinnosti, ako aj skutočnosť, že oprávnená je poberateľkou invalidného dôchodku, ktorý síce nenahrádza príjem zo závislej činnosti, ale nepochybne má vplyv pri určení výšky výživného.

23. Pre uvedené dôvody odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 388 CSP zmenil v časti týkajúcej sa výživného (výrok I.) tak, že znížil vyživovaciú povinnosť navrhovateľa voči oprávnenej osobe zo sumy XXX eur mesačne na sumu 150 eur mesačne od 28.03.2018.

24. Z obsahu odvolania tiež vyplývalo, že oprávnená z výživného podala odvolanie voči prerušeniu konania, odvolací súd toto odmietol, pretože nie je prípustné (§ 386 písm. c) CSP).

25. O nároku na náhradu trov konania rozhodol podľa § 396 ods. 1 CSP a § 52 CMP tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na ich náhradu.

26. Pri vyhlásení rozhodnutia došlo k zrejmej nesprávosti v písaní, keď v druhom výroku rozhodnutia bolo uvedené odvolanie povinnej osoby. Q. súd preto túto zrejmu nesprávosť postupom podľa § 224 CSP opravil v písomnom vyhotovení rozhodnutia.

Toto rozhodnutie prijal odvolací senát Krajského súdu v Nitre pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustné odvolanie.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP), v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP). Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), to neplatí, ak je a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).